

יום ראשון 07.02.2016
כ"ח שבט ה'תש"ו

1Page |

תקציר מנהלים מטעם העמותה לצמצום פערים - הבית החברתי עבור
הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים בישראל

[סימוכין- דו"ח הביניים מיום 14.12.2015](#)

באמצעות : כפיר בטט | נציג משרד האוצר

- העמותה לצמצום פערים חברתיים שהיא התנועה לשינוי כלכלי חברתי, מברכת על הקמתה של הוועדה לבחינת דרכים להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ותבטיח בחינה מדוקדקת ומקיפה של המערכת הפיננסית במדינת ישראל.
- אין עוררין שיציבות מערכת הבנקאות בפעילות הפיננסית בישראל, חשובה להתנהלותה התקינה לשם תמיכה בפעילות הכלכלית - הריאלית והפיננסית כאחת.
- אנו מבקשים מחברי הוועדה לבחון לעומק את הסתייגותנו מן המלצות הביניים אשר פורסמו ומבקשים גם להודות לחברי הוועדה על ההמלצות התקינות בנושאים שונים, בהם הוועדה הייתה קשובה לרחשי הציבור.

-אנו מעוניינים להופיע בפני הוועדה ולהרחיב בעל פה-

אנשי קשר למסמך הנוכחי ובאשר להופעה בפני הוועדה :

יורם מועלמי, יו"ר התנועה
050-7841239

ymoalmy@gmail.com

אלון ביטון, מנהל פרויקטים
050-5730060

alon.mail.now@gmail.com

הראלה בר, דוברת התנועה
050-7667733

harellaber@gmail.com

הבית החברתי- בנקאות
העמותה לצמצום הפערים החברתיים (ע"ר) 580590347

מושב גאליה, דולב 75 | נייד | 050-7841239 | טלפון : 08-9316833 | יורם מועלמי ymoalmy@gmail.com

למידע נוסף על הפעילות ותמיכה חפשו אותנו גם ב

הנושאים העיקריים אשר עלו מן המלצות הביניים של הוועדה בהם אנו רואים לנכון להגיב :

א. תחום אשראי צרכני – הפרדת חברות כרטיסי האשראי תוך 36 חודשים כולל כאל

ב. אגודות אשראי ומדרג רגולטבי

ג. הלוואות ופנסיה – ככלי אשראי צרכני

ד. עו"ש – ככלי מעבר לאשראי צרכני

ה. שעבוד נוסף לעסקים

נושא שלא עלה מן המלצות הביניים של הוועדה

ו. בנק ישראל כמפקח על האשראי הצרכני

1.

**המלצות הוועדה בתחום אשראי צרכני ושירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים
- הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים -**

ע"פ המלצת הוועדה: ; הפסקת הנפקת כרטיסי אשראי חדשים על ידי הבנקים (לא כולל כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וכרטיסי דביט לחיוב מידי) למשך 4 שנים. עם זאת, יוכלו הבנקים להמשיך להפיץ כרטיסי אשראי.

התנועה מסתייגת בנושא אי-הפרדת חברת כרטיסי האשראי כ.א.ל, אי הפרדת החברה תפגע בתחרות בשוק האשראי ותעניק לחברה יתרון משמעותי לעומת מתחריה העתידיים.

אנו מפצירים בפני חברי הוועדה לבצע את המהלך "עד הסוף" ולא לפצל אותו יש לחייב גם את בנק דיסקונט והבנק הבינלאומי למכור את חברת האשראי כ.א.ל שבבעלותם - הצעה לה מתנגד בנק ישראל בשלב זה מהסיבות הלא נכונות ואלו אשר נדונו בפני הוועדה עצמה - בנק ישראל סבור שהיתרון הזה הוא דווקא חיובי משום שהוא יאפשר לבנקים הקטנים (דיסקונט והבינלאומי) להתחרות בשני הגדולים (פועלים ולאומי) וכך התחרות בין הבנקים תגדל, עם זאת גם אנו וגם מומחים באגף התקציבים במשרד האוצר סבורים כי זה לא המצב, וכי עובדה שעד היום האחזקה בויוזה-כאל לא גרמה לבנקים הקטנים להתחרות בגדולים.

- אנו רואים כי יש לחברת כ.א.ל ערך תחרותי גבוה יותר כחברה עצמאית מאשר כחברה בקבוצת דיסקונט והבינלאומי, ללא הפרדה בין הגופים הללו למעשה ישמר ניגוד העניינים ביניהן ולא יהיה להן תמריץ להתחרות על מתן אשראי צרכני,
- בנק דיסקונט בשבתו כבנק הכי פחות יעיל במערכת הפיננסית, ייתכן ומאחר והבנק מסתמך על כ.א.ל כמקור רווח משמעותי ופועל בהתאם בהתנהלותו
- מאחר וכל תכלית המהלך הינה להגביר את התחרות אין למעשה דרך בה חברת כ.א.ל לא תופרד ולא תהווה חלק מהתחרות הכל כך מתבקשת.

2. איסור על הבנקים להנפיק כרטיסי אשראי:

- תפעול חשבון עו"ש:
בבנק ישראל מתנגדים לאיסור שלטענתם ירע את מצבו של הצרכן בצורה לא מידתית. על פי בנק ישראל כרטיס אשראי הוא שירות בסיסי בניהול חשבון עו"ש עוד טוענים כי מדובר בצעד קיצוני, טענה זאת אינה מדויקת בלשון המעטה והסוגיה ברת פתרון - **מאחר והבנקים יוכלו להמשיך להפיץ כרטיסי DEBIT - כרטיסי חיוב מיידיים, גם משרד האוצר תומך במהלך של מעבר לסליקה יומית.**
- פגיעה בתחרות ויצירת מנופול:
אנו לא מסכימים עם הבעת החשש ליצירת מונופול של הנפקת כרטיסי אשראי בידי שלוש חברות כרטיסי אשראי בלבד בלא תחרות מהבנקים, תפגע בצרכנים - טענה זאת שלעצמה מביעה אי אמון של הבנק המרכזי ביכולות הפיקוח שלו עצמו וכן מחזקות את ההמלצה לבצע את ההפרדה לתקופה של 10 שנים למען "הגנת ינוקא" לאחר מכן וועדת היישום תוכל לבחון מחדש את המלצותיה באשר לרמת התחרות בעשור החולף.
- מסגרות אשראי ומימון הון:
טענה נוספת שמעלה הבנק המרכזי בהקשר זה היא שמגבלה כזו תפעל לצמצום מסגרות האשראי לצרכנים, שכן חברות כרטיסי האשראי קטנות ואינן בעלות יכולת כיום לספוג את כל המסגרות של הבנקים. ועל כן הריבית לצרכן תעלה בהשוואה לריבית הנהוגה כיום - על כן חייב הפיקוח בבנק ישראל לצמצם את הריבית מעבר ל-20% (ריבית שערורייתית כשלעצמה) ולצמצם אותה לרמה הנדרשת בכדי לקיים תחרות, בנוסף נושא זה ייפתר ע"ב השגת מקורות המימון הנחוצים לשם מתן האשראי בהיקף הנוכחי - הוועדה כבר ביצעה המלצות בתחום גיוס ההון הדרוש וקבעה כי בדוח הסופי יכללו ההמלצות כיצד יבוצע גיוס ההון האמור (אג"ח | בנק ..). משמעות הסוגיה הזאת, שעדיין מהווה נקודת מחלוקת גדולה בין בנק ישראל לאוצר, היא העברת הסיכונים מהבנקים לידי חברות כרטיסי האשראי העצמאיות, שיצטרכו לספק מסגרות אשראי בכל רגע נתון (היום הבנקים מעמידים מסגרות של יותר מ-50 מיליארד שקל עבור לקוחות כרטיסי האשראי). פתרון סוגיה זאת יתאפשר מאחר וחברות כרטיסי האשראי יוכלו לגייס הון מגופים פיננסיים אחרים שאינם בנקים, כמו המוסדיים או גיוסי אג"ח בשוק ההון.

העמותה לצמצום פערים חברתיים
ע"ר (580590347)

ב' בנקים קואופרטיבים | אגודות אשראי

אגודות אשראי יכולות להציע תנאים אטרקטיביים לחברים בהן מהסיבות הבאות:

- האגודה פועלת תוך יעילות תפעולית גבוהה. בעידן המודרני אין צורך בפריסת סניפים רחבה ובהחזקת כוח אדם יקר.

- חלק ניכר מהפעילות נעשה באמצעות האינטרנט, תחום נפרד שזכה אף הוא לתמיכה בדו"ח הצוות להגברת התחרותיות. ([צוות זקן 2012 שהוקם בעקבות צוות טרכטנברג 2011](#))

ע"פ סעיף ה' לדו"ח הביניים, אנו מצטרפים להמלצת הוועדה ומחזקים את העמדה כי יש לאפשר מסלול רישוי הדרגתי להקמת בנקים קואופרטיביים ואגודות אשראי, הן לגבי ההון העצמי, הן לגבי דרישות הרגולציה וכמן כן לגבי הקמת לשכות שירות של מערכות מחשוב - באחריות המדינה - לשם הקלה בתהליך ההקמה. אנחנו מברכים על מסקנות הביניים של הוועדה בנושא זה, חשוב לנו לציין כי בנוסף לגיוס הון לשם הקמת בנק קואופרטיבי בהתאם למודל המדורג, מוצע לתקן את הרגולציה, שתאפשר פתיחת שערים לצורך גיוס הון.

המלצות הוועדה מבחינת לוחות הזמנים הן לקבוע (הפיקוח על בנקים) תוך 6 חודשים תנאים מקילים (לרבות בכל הקשור בדרישות להון מינימלי) - יחד עם זאת הקמת לשכת שירות למערכות מחשוב על ידי משרד האוצר למען מתן שירותים בנקאים פיננסים יוקמו רק תוך כשנתיים – ע"פ מומחי IT יש בטכנולוגיה כדי להביא לצמצום לוחות הזמנים בייחוד שמדובר בתשתית אשר מהווה חסם עבור כל מתחרה פוטנציאלי.

הבית החברתי- בנקאות
העמותה לצמצום הפערים החברתיים (ע"ר) 580590347

מושב גאליה, דולב 75 | נייד | 050-7841239 | טלפון: 08-9316833 | יורם מועלמי ymoalmy@gmail.com

למידע נוסף על הפעילות ותמיכה חפשו אותנו גם ב

ג הלוואות ופנסיה

המלצות הוועדה לגבי שינוי היקף ההלוואות שהחוסכים לפנסיה יוכלו ליטול מקופות הגמל שלהם. הוועדה ממליצה לאפשר לחוסכים ליטול אשראי מבלי לפרוע אותו, על חשבון כספי הפנסיה, ולהיות עם קצבה חודשית מקרן הפנסיה בתוספת קצבת זקנה מביטוח לאומי ובתוספת קצבות פנסיה אחרות בסכום של 3,800 שקל לפחות.

הסתייגות נרחבת בעמותה לצמצום פערים חברתיים ובכנסת ישראל מההמלצות הללו:

קיימת התנגדות נרחבת בקרב רבים מחברי ועדת הכספים, בנוגע להמלצת ועדת שטרם לאפשר לקופות הגמל ולקרנות הפנסיה לאפשר הלוואות צרכניות לעמיתיהן, במסגרת המאמץ להגביר את התחרות בשוק האשראי בישראל.

כמו חברי הכנסת אנו מביעים חשש, כי פרסום האפשרות למתן הלוואות צרכניות מתוך כספי החסכונות לפנסיה, יעודד אנשים לקחת הלוואות למטרות שונות, גם במקרים בהם לא יוכלו לפרוע אותן, ובכך תיפגע יכולתם להתקיים בכבוד בעת הזקנה.

מדובר בהמלצה מטרידה ביותר ובלתי הגיונית בעליל, הגורסת כי הסכום המרבי ייקבע, כך שאם הלווה לא יצליח לפרוע את ההלוואה, כל שישאר לו יעמוד על מינימום של 3,800 ₪. ברור לכל בר דעת כי סכום זה לא מאפשר קיום בכבוד, זאת לאור יוקר המחיה והסכום הזעום והמגוחך אשר יישאר בידי העמית ביום פרישתו.

על פי משרד האוצר המהלך הינו נדרש שכן כבר היום יש הלוואות הניתנות מהפנסיה בהיקף של 7 מיליארד ₪ בשנה בפועל כיום אין לנו מושג על האוכ' אשר מנצלות שימוש בכלי אשראי שכזה שכן טרם הועברו הפילוחים באשר למי נוטל הלוואות בצורה הזאת - קיימת בקשה של ועדת הכספים למשרד האוצר בנידון.

ד' שעבוד נוסף לעסקים

בנוגע למתן אפשרות ללקוח לבצע שעבוד נוסף על נכסיו (כמו דירות) לטובת עסקים קטנים ובינוניים וזאת כדי לאפשר לעסקים לגוון את מקורות האשראי שלהם. בדוח נכתב בין היתר "בנק לא יסרב מטעמים בלתי סבירים לבקשת לקוח להטיל שעבוד נוסף על נכסים שלו המשועבדים לטובת הבנק, לצורך הבטחת החזר אשראי נוסף שהלקוח נטל ממוסד פיננסי (לרבות מוסד חוץ בנקאי). הבנק לא יפעל, במישרין או בעקיפין, באופן שיש בו כדי למנוע קבלת אשראי ממתחרה או לפגוע ביכולתו של הלקוח לקבל אשראי כאמור."

התנגדות נחרצת של העמותה לצמצום פערים לשעבוד נוסף על הנכסים של הלקוח כגון דירת מגורים. זהו מתכון לאסון, שכן אם וכאשר בעל העסק יקרוס, הוא יחויב למכור את הדירה שהיא למעשה קורת הגג שלו וביטחון משפחתו ועל כן חתם הלקוח המיועד על שעבוד מה ההגיון לאפשר שעבוד נוסף? מלבד לדרדר את הלקוח לפורענות פיננסית (יש לזכור כי ערך הנכס עולה בהרבה על השעבוד).

אנו מאמינים כלל כי יש לפעול ללא לאות בכדי להוזיל את האשראי לעסקים קטנים ולהגדילו - ללא קשר לשעבוד נכסים נוספים.

ה' חשבונות עו"ש ואוברדרפט

1. המכשיר הפיננסי העיקרי שעוזר ליותר ממחצית הישראלים לגמור את החודש.

- על פי ההצעה, שוב לא נזדקק לחסדי הבנק כדי לקבוע את מסגרת האשראי. נוכל לפנות לחברת ביטוח או חברה פיננסית אחרת המתמחה בשירותי אשראי, ולבקש מהם מסגרת אשראי. המסגרת תסופק בחשבון הבנק הקיים, מבלי שהלקוח יצטרך לפתוח חשבון במקום נוסף. כך תיפתח תחרות על הלקוח, מבלי שהלקוח יצטרך לעבור בנק לשם כך.
- Credit Bureaus לפישוט המוצר הבנקאי, להעצמת כוח המיקוח של הלקוחות: בדוח יש המלצה להעביר מידע על האוברדרפט (של הלקוחות מהבנקים לחברות חוץ בנקאיות באופן יומיומי, כך שאותן חברות יוכלו לכסות את האוברדרפט של הלקוחות ולהתחרות בבנקים גם במקטע זה, בתנאי שהלקוח העניק הרשאה לבנק לשתף את המידע האמור. עם זאת, לשם כך נדרשת הקמת ממשק דיגיטלי להעברת המידע. הוועדה ממליצה לקדם זאת, אך לא קבעה בלוחות זמנים, אנו מבקשים מהוועדה לקדם יוזמה למערכת כזאת עד שנתיים ומבקשים כי תהיה גישה כבר תוך שנה למידע הקיים בבנקים.

העמותה לצמצום פערים חברתיים
ע"ר (580590347)

2. מסלולי העמלות בפיקוח והעברת כל לקוח חדש באופן אוטומטי למסלול הבסיסי :

החל מ-1 באפריל, מחויבים הבנקים לכלול שני מסלולי עמלות - הבסיסי והמורחב. הבנקים יוכלו להציע מסלול מורחב פלוס אך הם אינם מחויבים בכך. המסלול הבסיסי של משק בית ממוצע כולל עד פעולה אחת על ידי פקיד ועד 10 פעולות בערוץ ישיר ומחירו יהיה עד 10 שקלים. המסלול המורחב, המיועד ללקוחות שצורכים שירותים מעל הממוצע, כולל עד 10 פעולות פקיד ועד 50 פעולות בערוץ ישיר. מסלול מורחב פלוס כולל את מספר הפעולות לפי המסלול המורחב ושירותים נוספים לפי החלטת הבנק.

אנחנו מבקשים כי המסלולים יתווספו לתעריפון הקיים בכל בנק באופן אוטומטי עם פתיחת החשבון ללא קשר לגיל הלקוח | מגבלות כאלו ואחרות – (בדיוק כפי שקורה בעולם הסלולר בעת פתיחת חשבון) ולא יחליפו את העמלות המצויות בו, כך שתמחור השירותים עבור לקוח שלא יהיה מעוניין להצטרף לאחד המסלולים, יישאר לפי השיטה הקיימת היו. בכל אופן, כל לקוח יוכל לעבור משיטת חיוב אחת לאחרת בתחילת כל חודש קלנדרי, בכפוף למתן הודעה מראש. החיוב עבור המסלול יתבצע על בסיס חודשי, בתחילת כל חודש, עבור החודש שקדם לו.

1) הפיקוח על הבנקים, בנק ישראל – נושא שלא נידון בוועדה

בכל ההקשרים הנ"ל הדפוס החוזר הינו חסמים לתחרות ע"י בנק ישראל, לכן אנו רואים חשיבות בהעברת הפיקוח על חברות כרטיסי האשראי מבנק ישראל, גם משום שהדבר מפצל את המפקח החדש על האשראי ובפועל ימנע ממנו לבצע את עבודתו כהלכה וגם בשל החשד כי בנק ישראל יפגע בכך בתחרות.

לאורך השנים הוכיח בנק ישראל כי הפיקוח ברוח היציבות הפיננסית חשוב בעיניו יותר מקידום התחרות והצרכנים ולכן החשש הוא שתחת הפיקוח של בנק ישראל התחרות בשוק האשראי הצרכני לא תתרומם, על הוועדה לקיים דיון מהותי באשר להפרדת הפיקוח אנו נשמח להופיע בפני הוועדה ולהציע חלופות.

בברכה,

הבית החברתי – תנועה לשינוי כלכלי חברתי באמצעות העצמה כלכלית .

הבית החברתי- בנקאות
העמותה לצמצום הפערים החברתיים (ע"ר) 580590347

מושב גאליה, דולב 75 | נייד | 050-7841239 | טלפון : 08-9316833 | יורם מועלמי ymoalmy@gmail.com

למידע נוסף על הפעילות ותמיכה חפשו אותנו גם ב